Ner 278. ROK 1834. CZWARTEK 4 GRUDNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz świąt uroczystych w drukarni St. Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące wraz z Rozmaitościami Złp. 12 miesięczne złp. 5.

IMIONA RZYMSKIE.
Dziś Barbary P. M.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Dziś Lassota.

Gazeta Krakowska.

Obserwacye Meteorologiczne.

Dzien godz:	Barometr do 0° R red w miarze Paryzkiey	Stopnie ciepła podług Réaumura	Psychrometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.
7	27" 2''' 108	+ 20,5	2''' 28	Pł. Zachodni średni	Pochmurno	Deszcz
3. 12	2, 645	5, 0	2, 35	„ słaby	„ „	
3	2, 705	4, 8	2, 00	„ „	Chmury	
9	2, 402	+ 0, 7	2, 02	Żaden	Pogoda z Chmurami	

Część Polityczna.

Kraków. (A. N.) Oddanie należnéy części zasługom obywatelskim, — rozumiem, że jest obowiązkiem każdego. — Przyjemno mi jest przeto uprzedzić czytających, że przedsięwziąłem w kilku słowach wspomnieć tu o téy szanownéy cząstce zacnych obywateli rzeczy-pospolitéy naszéy, którzy bez nadziei zaszczytnych nagród, jakich ta szczupła kraina wymierzać nie nie jest w stanie, — bez chęci utorowania sobie drogi do wyższych urzędów, bo widoki tego rodzaju są u nas bardzo odległe, — lecz jedynie przez miłość dobra powszechnego, poświęcają się bezpłatnym usługom kraju; — i w kilku słowach, winny hołd uwielbienia złożyć im postanowiłem. — Chcę mówić o sędziach pokoju. — Samo to wspomnienie, zda się bydź dostatecznem, na poparcie méy prawdy, bezstronnie, i wiem że zgodnie z opiniją powszechną wyrzeczonéy. — Wieluż to bowiem spotkaliśmy ich na trudnéy drodze zabiegów o płatne wywyższenie? — W ciągu lat przeszło 18stu krainy téy istnienia, może trzech albo czterech sędziów pokoju, z pośrodka stu-kilkudziesiąt różnemi czasy, zaszczytne to urzędowanie piastujących, uyrzeliśmy w kole senatorskiem; a reszta wsłodyczy jedynie tego pięknego przekonania: *»I ja także byłem użyteczny kochanym moim ziomkom,«* całą swą nagrodę znalazła. — Jak dalece zatem urząd sędziego pokoju jest szanownym, — jak dalece na wdzięczność i szacunek publiczny, już z powyższych względów zasługują ci wszyscy obywatele, którzy poświęcają się temu urzędowaniu, gdyby nawet prace do tego przywiązane, były naymniey wymagające trudów; zbyteczną byłoby rzeczą obszerniey chcieć dowodzić, odwoływaniem się do tego zawsze nader ważnego punktu, jakim jest zrzeczenie się wszelkich widoków osobistych. — Cóż dopiero gdy się okaże: iż prace tych bezpłatnych i bez nadziei otrzymania wyższych posad, służących krajowi urzędników, są ogromne i częstokroć zapomnienia samego siebie nieodzownie wymagające?... A przecież tak jest niewątpliwie, i na dowód tego wniosku, i podobno na naychlubnieysze zamknięcie tego krótkiego rysunku za

sług nayzacnieyszéy cząstki obywateli naszéy wolnéy krainy, dosyć będzie kiedy z akt urzędowych przytoczę tu ogólny wyciag spraw ugodzonych, osądzonych i w ogólności załatwionych w pięciu sądach pokoju rzeczy-pospolitéy Krakowskiéy, przez upłynione 3chlecie, od 1. czerwca $18\frac{29}{30}$ do ostatniego maja $18\frac{31}{32}$ roku, który jest następującym:

Pozostało z r. $18\frac{28}{29}$		spraw	104.
Przybyło.	(— w roku $18\frac{29}{30}$	—	6741.
	(— w roku $18\frac{30}{31}$	—	6716.
	(— w roku $18\frac{31}{32}$	—	5117.
Razem	—	spraw	18,678.

Zagodzono, osądzono i w drodze prawa załatwiono:

w roku $18\frac{29}{30}$	—	6697.
w roku $18\frac{30}{31}$	—	6739.
w roku $18\frac{31}{32}$	—	5212.
Razem	—	18,648.

Porównanie.

Ogół spraw do załatwienia		18,678.
Załatwiono jak wyżéy	—	18,648.

Pozostało na r. $18\frac{32}{33}$. spraw 30 przy wszystkich pięciu sądach w całym kraju!

Niebędę tu już rozwodził się nad równie ważną częścią dobroczynnego urzędowania sądów pokoju, jaką stanowi mianowicie opieka małoletnich, — to prawdziwie oycowskie i sumienne czuwanie nad losem sierot, całością ich majątku, a nawet, przez chlubne przewodnictwo na radach familiynych, trudnienie się po większéy części uczciwém onych wychowaniem; — bo musiałbym nad zamiar mój zapuścić się w obszerny rozbiór zasług czcigodnych mężów, i posunąć się aż do naruszenia natrętnie ich naypięknieyszéy strony, jaką jest skromność. — Starożytni, nagradzali publiczne zasługi prawych mężów, wieńcem obywatelskim. — Czy niebyłoby godziwą u nas rzeczą, wskrzesić ten niewinny, a razem tak szlachetny obyczay, i z każdem upłynieniem trzechlecia, uznane przez zgromadzenie reprezentantów tego rodzaju zasługi, wieńcem obywatelskim wynagradzać? zostawiam to mądréy przyszłości.

* * *

Treść naynowszych wypadków tegoczesnych.

Nayjaśnieyszy Cesarz Wszech Rossyi Król Polski przybył dnia 28 z. m. do Warszawy, i radosnemi okrzykami tłumów cisnącego się zewsząd ludu, powitany został. Jego Cesarsko Królewska Mość wieczorem dnia tego o godzinie 8 wyjechał do Modlina. — Nayjaśnieysza Cesarzowa Rossyjska z Cesarzewiczem Jmći Następcą Tronu Wielkim Xięciem Alexandrem, i W. Xiężniczką Maryą, wyjechała dnia 27 z. m. z Berlina powrotem do Petersburga. — Upadek ministerstwa Whigów w Anglii od dawna już był przygotowany. — Szuani bardziey jak nigdy rozpościerają się w zachodnich prowincyach francuskich. — Od granic hiszpańskich roznoszą pogłoskę, że Mina pobił Zumalęcarreguy. — Słychać że dotychczasowy parlament angielski rozwiązany zostanie. — Zmiana ministerstwa żadnego zamieszania niesprawiła między ludem angielskim, mimo podżegań radykalistów. — Lud pozdrawiał w d. 17. króla Wilhelma nayprzychylniey po ulicach Londynu. — Pogróżki radykalistów prawie żadnego nieczynią wrażenia. — Na giełdzie paryskiey ciągle panuje wielki ruch, papiery hiszpańskie coraz mniey poszukiwane. — Do Bajonny nadeszła d. 17. listopada wiadomość, że cały batalijon z woysk królowéy, z wszystkimi officerami, bronią i wszelkim rynsztunkiem, przeszedł na stronę karlistów; którzy w Katalonii coraz bardziéy się szerzą. — Poseł angielski w Paryżu lord Granville zostaje odwołany skutkiem wniyścia xcia Wellingtona do ministerstwa. — Portugalija używa ciągléy spokoyności. — Rozgłoszono tam zatrważającą pogłoskę o pokazaniu się flotty rossyjskiéy. — Pretensya stanów zjednoczonych Ameryki połnocnéy do Francyi 25. milijonów franków wynosząca, ma bydź znowu do izby deputowanych wprowadzoną. — Ostatnie wiadomości z Konstantynopola pod dniem 5. listopada zapowiadają znowu woynę na Wschodzie. — Poseł angielski w Lizbonie P. Villiers ma bydź także odwołany. — Woyska

hollenderskie na granicy belgiyskiéy czynią znowu mocne poruszenia.

WIADOMOŚCI Z WCZORAYSZEY POCZTY.

Warszawa 28 *Listopada.* Dzisieyszy *Kuryer Warszawski* donosi co następuje. »Oddawną przez mieszkańców Warszawy upragniona chwila, wczoray napełniła ich serce nayżywszą radością; oglądali bowiem oblicze swego Naymiłościwszego Monarchy, Oyca milionów ludu. N. Cesarz i Król, po godzinie 11 przed południem, w pożądaném zdrowiu przybył do tuteyszey stolicy, i nayprzód udał się do cytadelli, zwiedził ją, a przebrawszy się, przybył w otwartym pojeździe z JO. Xięciem Feldmarszałkiem na plac broni. Od rana mnóstwo osób wszelkiego stanu napełniło przyległe mieysca, a na widok Miłościwego Monarchy, wszyscy powitali Go napełniającemi powietrze okrzykami. N. Pan wsiadłszy na konia, wjechał na plac broni; takiemiż odgłosy powitało Go woysko, i w wielkiey paradzie defilowały wszystkie pułki składające garnizon Warszawy, oraz niektóre oddziały przybyłe z okolic. Cesarz Jmć bez żadney eskorty, z Xięciem Feldmarszałkiem przejeżdżał ulicę do Zamku, a wszędzie lud wynurzał swe uczucia, pozdrawiał i błogosławił Nayjaśnieyszego Władcę. Odwiedziwszy Cesarz Jegomość w zamku Xiężnę Warszawską, zwolna jechał Krakowskim Przedmieściem i Nowym światem do Belwederu, a mieszkańcy stolicy wszędzie oczekujący na Monarchę, ponawiali dowody radości i uwielbienia. W Belwederze N. Panu przedstawionemi zostali jenerałowie wszelkiey broni, Biskupi obu wyznań, Członkowie Rady Administracyjney i Członkowie Rady Stanu Królestwa, z któremi raczył uprzeymie rozmawiać. Nastąpił obiad, po którym o godzinie w pół do 8 wieczorem Monarcha w towarzystwie Xcia Feldmarszałka, wyjechał do Modlina. Gdy się zaczynało zmierzchać, wszystkie domy obywatelskie wspaniale i rzęsisto oświecono, nawet nayubożsi mieszkańcy pragnęli dzielić swą radość z majętnemi i oświecili swe okna. Wiele Kościołów licznem jaśniało światłem. Wiele domów zdobiła Cyfra N. Pana. Przed Kancelaryą dozoru Bóżniczego w domu Poznera na Nalewkach, jaśniała Cyfra M. z koroną, pod nią w transparencie napis z księgi II. Król: Rozd: VII. w językach rossyjskim, polskim i hebrayskim, z których polski był taki: *Królestwo Twe aż na wieki przed obliczem Twoim, i Tron Twóy będzie trwał zawsze.* Gdy N. Pan wjechał na Pragę, tameczni mieszkańcy również radosnemi okrzykami powitali dobrotliwego Oyca i otaczali Jego powóz aż do rogatek.

Dziennik Powszechny tak mówi: »Dnia wczorayszego około południa Warszawa uszczęśliwioną została upragnionem przybyciem w pożądanem zdrowiu N. Cesarza i Króla. Wśród tłumów ludu z łzami radości i głośnemi okrzykami witających Naydobrotliwszego Oyca swego, przybył N. Pan do cytadeli, którą zwiedziwszy, udał się na plac broni i tam z zupełnem swem zadowoleniem odbydź raczył przegląd konsystującego tu woyska. Następnie w towarzystwie JO. Feldmarszałka, Xięcia Warszawskiego, Namiestnika Królestwa, przybył do zamku, gdzie odwiedziwszy Jaśnie Oświeconą Xiężnę Namiestnikową, udał się do pałacu Belwederskiego. Uszczęśliwieni mieszkańcy Warszawy otoczyli wolno jadący bez żadney eskorty powóz Nayjaśnieyszego Pana, wydając radosne okrzyki. —

Ludność królestwa Polskiego w roku 1834 była następująca wedle kalendarza powszechnego na rok 1835. — Warszawa 63,212 mężczyzn, 66,493 kobiet; a między temi 85,957 katolików, 775 greków, 8,713 luteranów, 323 reformowanych, 33,934 żydów, 3 osób innego wyznania, razem 129,705 mieszkańców. Przybyło zatem od r. 1832 ogółem 4837. W Wdztwie Krakowskim ludności 429,647. W Wdztwie Sandomier: 385,947. W Wdztwie Kalis: 610,888. W Wdztwie Lubels: 475,473 W Wdztwie Płock: 470,986. W Wdztwie Mazowieck: (oprócz Warszawy) 649,277. W

Wdztwie Podlsk: 348,412. W Wdztwie Augustows: 537,691. Całe królestwo Polskie liczyło r. 1833 mężczyzn 2,002,381, kobiet 2,035.543. Wyznawców religii katolickiey 3,331,717, greckiey 100,358, augsbursko-ewangelickiey 180.886, reformowaney 3766, izraelitów liczono 414,843, wyznawców innych religii 6356. Ogól całey ludności królestwa wynosił 4,037,925. Z wykazu tego okazuje się, że naywięcey mieszkańców ma województwo Mazowieckie (nawet oprócz Warszawy), a po niem Kaliskie. Ludność żeńska wszędzie jest większa niż męzka, wyjąwszy województwa Płockie i Augustowskie. Naywięcey wyznawców obrządku greckiego jest w województwie Podlaskiem, luteranów w mazowieckim, reformowanych w Kaliskiem, a żydów w Mazowieckim i Augustowskiem. Od r. 1832 do 1833 przybyło naywięcey luności. w województwie Mazowieckim i Płockiem Z miast nayludnieyszemi są: Warszawa z ludnością 129,705. Lublin z 13,266; Kalisz z 10,234; Płock z 9450; Kalwarya (w Augustowskim) 6601; i Częstochowa z 6562. Miast od 5000 do 6000 jest 8 a mianowicie Radom, Zgierz (w Mazowieckiem), Łódź (w Mazow:) Augustów, Piotrków, Siedlce, Ozorków (w Mazow:) i Kutno. Od 4000 do 5000 mieszkańców mają: Międzyrzec (w Podla:), Łęczyca, Hrubieszów, Kielce, Tykocin, Staszów, Władysławow (w Augus:), Tarnogrod (w Lubels:), Zamość, Pinczów (w Krako:) Włodawa i Szczebrzestyn (w Lubels:), razem miast 12. Miast maiących ludności od 3000 do 4000 jest 33, a od 1000 do 2000 miasteczek 56.

Konstantynopol 21 Października. Firman, którym W. Sułtan mianuje Ali baszę Caramanli rządcą rejencyi Tripoli, jest w osnowie następujący: »Czynimy wiadomo ninieyszym, iż naszą sułtańską wolą jest nadać wam znakomity stopień baszy rejencyi Tripoli z władzą nas reprezentującą, abyście na mocy praw naszych dziedzicznych, zająć mogli wysoki urząd, na jakim was, jako Ali baszę, beja bejów, uznajemy. Gdy oyciec wasz, xiąże prz-z nas ustanowiony, usunął się, będąc z powodu starości swojey niezdolnym do rządzenia, a publiczny interes wymaga dzielnego rządcy, wy zaś okazaliście się wiernym sługą Wysokiey Porty; przeto po doyrzałey rozwadze, należycie uznając zasługi i zdolności wasze poruczamy wam znakomity urząd, i zalecamy wam stósować się do przepisów naszych, i szanować zwyczaje narodowe, abyście w pokoju zarządzać mogli, nie uznawali żadney inney woli i rozkazu, jak tylko Wysokiey Porty, i trzymali się jey zasad, które ugruntowane na życzliwości, mają na celu pomyślność poddanych wszelkiey klassy. Zapewniamy was o naszey sułtańskiey przychylności, nietylko dla okazania naszey wspaniałości, lecz oraz (jak już namieniliśmy) dla uznania wielkich zasług waszych, a wydając niniejszy firman, zapisujemy imie wasze w sułtańskich naszych statutach, jako podporę naszego tronu; nadajemy wam pałasz i hervani; nakazujemy oraz uskutecznić tę naszą nieodwołalną wolę. Powtarzamy nasz rozkaz, abyście jedynie postępowali drogą sprawiedliwości, i mieli zawsze przed oczyma wielkie cele, które razem przepisują obowiązek opiekowania się ludem, bronienia słabych przeciw mocnym, dawania baczności na postępowanie ministrów i innych urzędników krajowych, aby we wszelkich okolicznościach zapewnić powszechną pomyślność. Prawa powinny bydź zawsze obecne pamięci waszey, abyście czynności wasze stósowali do przykładu wskazanego zasadami W. Porty. Ten firman sułtański będzie wam przywieziony przez naywyborniejszego baszę, naczelnego dowódzcę naszey potęgi morskiey, Tahira baszę, i podany przez sekretarza jego, Mehmeda Schakan, Divan Efendi, który oraz odbierze od was przysięgę wierności, i ustnie powie wam, cośmy mu polecili. Jeszcze raz powtarzając naszą sułtańską wolę, polecamy znakomitych mieszkańców miasta i innych części rejencyi, ubogich, słabych, wdowy i sieroty, opiece waszey, oraz sprawiedliwemu i łagodnemu obchodzeniu się: zalecamy wam wytępiać występki, nagradzać prawdę, i dawać przykład dobrych obyczajów, które są jedyną podporą naszego państwa i systemu rządu. Trzymając się tych zasad, pozyskacie wielkie zasługi. Ten sułtański firman, wydany do was w celu wymienionym, nakazuje wam, abyście byli posłusznemi rozkazom naszym, i życzliwymi dla naszych przyjaciół (lub sprzymierzeńców), którzy mogą się przyłożyć do powiększenia znaczenia waszego. Kto się sprzeciwia temu edyktowi, ma bydź uważany za buntownika lub nieprzyjaciela naszego państwa. Nasz własnoręczny podpis potwierdza ważność tey naszey sułtańskiey woli. Pokóy i t. d.»

Doniesienie.